

Seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport

Bureau **Beke**

Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG) komt in alle facetten van de samenleving voor, dus ook in de sport. Uit recente onderzoeken komt een aantal sportgerelateerde zaken naar voren die nadere aandacht verdienen.¹

Sportcultuur

SGG staat zelden op zichzelf maar maakt vaak deel uit van een breder patroon van grensoverschrijdend gedrag (verbaal en fysiek). De mate van voorkomen van dergelijk grensoverschrijdend gedrag kan tussen sporttakken variëren, maar ook binnen een specifieke tak van sport.² Er is met andere woorden sportspecifiek onderzoek en aandacht nodig voor (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. Bijzondere aandacht verdienen de topsporters die in een cultuur kunnen leven en werken waarin grensoverschrijdend gedrag in de breedste zin van het woord als 'normaal' wordt beschouwd omdat het er 'beetje bij de topsport hoort'.

Plegers

De neiging om bij plegers van SGG te denken aan ongelijke machtsverhoudingen (coach/trainer versus pupil) doet de werkelijkheid te kort. Een deel van de plegers zijn medesporters of

personen die bij een club (vrijwilligers)werk verrichten maar geen officiële functie hebben. De plegers zijn over het algemeen geen notoire criminelen. Uit politieregistraties blijkt echter dat een belangrijk deel (30%) eerder seksueel grensoverschrijdend gedrag heeft laten zien (ook buiten de sport). De indruk is dat sommige plegers gedrag hebben vertoond dat onder de noemer 'grooming' geschaard kan worden. Het is zaak dat sportclubs hier alert op zijn en adequaat op reageren. 'Onschuldig' lijkend gedrag kan ontaarden in ernstige grensoverschrijdingen. Overigens is er geen sprake van een eenduidig daderprofiel. Een gemeenschappelijk kenmerk is de onmisbare rol die plegers vervullen bij een club.

Slachtoffers

Slachtoffers zijn zowel mannen als vrouwen. Jongeren zijn het kwetsbaarst. Slachtoffers melden het SGG vaak niet bij instanties. Er is sprake van groot *dark number* (verborgen criminaliteit).

-
1. Vries, de, K., Ros-van Dorp, C. & Myjer, E., (2017). *Rapport van de Onderzoekscommissie seksuele intimidatie en misbruik in de sport*. Eindhoven: PreVision. Wijk, A. van, Hardeman, M., Scholten, L. & Olfers, M. (2017). *Over grenzen in de sport*. Politie & Wetenschap, 88, Amsterdam: Reed Business.
 2. Wijk, A.Ph. van, Esseveldt, J. van, Hardeman, M. & Olfers, M. (2018; nog te verschijnen). *Verkeerd verzet? Aard en omvang van grensoverschrijdend gedrag in de wielersport*. Arnhem, Bureau Beke.

Om gericht beleid te kunnen voeren en ontwikkelingen in de tijd te kunnen monitoren, is het van groot belang dat de incidenten *die* worden gemeld *ook* worden geregistreerd. Dit geldt vooral voor de sport die ook zaken van SGG binnenkrijgt die niet bekend zijn bij de politie. Uit de politie-registraties blijkt dat de helft van de meldingen resulteert in een aangifte. De andere helft dus niet. De oorzaken hiervan zijn niet duidelijk en verdienen nader onderzoek.

Registratie

Idealiter zou er een centrale instantie moeten komen die alle meldingen van SGG binnen de sport registreert. De registratie zou – na deskundige beoordeling – gekoppeld moeten worden aan de zogenoemde ontuchtplegerlijst (zwarte lijst). Die lijst is thans voor de sport te marginaal gevuld. Op termijn is het te overwegen om de ‘zwarte lijsten’ die organisaties nu voor zichzelf hebben opgesteld met elkaar te delen. Voorkomen moet worden dat plegers binnen de sport vrij spel hebben (clubhoppers) maar ook in andere

kwetsbare sectoren (onderwijs, vrijwilligerswerk) slachtoffers kunnen maken.

Samenwerking

De samenwerking tussen sport enerzijds en politie en Openbaar Ministerie anderzijds kan en moet beter. Op het niveau van de afzonderlijke sportclubs bestaat er koudwatervrees om de politie in een vroegtijdig stadium om advies te vragen. Men is bang voor toeters en bellen op de club en (dus) voor het imago van de club. De werkwijze van de zedenpolitie is nog niet goed bekend binnen de sport. Er vindt thans geen informatie-uitwisseling plaats tussen de sport en het Openbaar Ministerie rond bij de politie bekende ontuchtplegers die een relatie hebben met de sport. Dit heeft tot mede tot gevolg dat de sport geen tuchtrecht kan toepassen. Er dient in het kader van de veiligheid voor (jeugdige) sporters een adequate uitwisseling van informatie te komen over ontuchtplegers binnen de sport. Hiervoor is onder meer een informatie-uitwisselingsconvenant noodzakelijk.

Turfstraat 1
6811 HL Arnhem
tel 026 - 443 86 19

info@beke.nl
www.beke.nl

www.beke.nl